

ARNE MERILÄI

**ÕNNE
TÄHELDUS**

KRIITLISI EMOTSIOONE 1990-2010

TARTU ÜLIKOOLI KIRJASTUS

SISUKORD

I. RAAMATUTEST

Juhatada, kuhu kiri kuulub (E. Mihkelson. <i>Torn</i>)	13
<i>Mana-mehe mälestused</i> (H. Grabbi. <i>Vabariigi laps</i>)	19
Udus ulistaja (A. Ehin. <i>Udusulistaja</i>)	22
Ene Mihkelsoni tõde ja õiglus (E. Mihkelson. <i>Katkuhaud</i>)	26
Vene luule geenius (M. Lotman. <i>Pistriku talvekarje</i>)	29
Waino-Lilled (V. Vahing. <i>Vaimuhaiguse müüt</i>)	32
Patafüüsiline tuumafüüsika: vomitiivne diskurss (M. Kõiv. <i>Päev</i>)	35
Doktor Loone Otsa akadeemiline elu ooperis (L. Ots. <i>Klaviir</i>)	40
Eestvedaja üleõlavaade (T. Hennoste. <i>Eurooplaseks saamine</i>)	42
Hakkame, mehed, mõtlema (Ü. Matjus. <i>Kõrb kasvab</i>)	45
Õigus isikukultusele (O. Kruus. <i>Kakskümmend üks pulma...</i>)	48
Hasso Krulli küllusesarv (H. Krull. <i>Kornukoopia</i>)	54
Jakob, Juhan ja Toomas Liiv (T. Liiv. <i>Achtung</i>)	57
Meie paragrammatika parapoesia (A. Ehin. <i>Alateadvus...</i>)	59
Püha Petrarca, kole Golem (M. Väljataga sonetimasin)	62
Juudi jõulupuu (K. Kender. <i>Yuppiejumal</i>)	66
DJ K-ga koopiakirju miksimas (A. Pilv. <i>Kivisildniku „Liivlased“</i>)	69
Vaba-tellimata ekspertarvamus ehk <i>Looming</i> loomingulisemaks	77
Lingvistiline kriitika (M. Kõiv. <i>Aken</i>)	81
Käsi masinas (T. Soomets. <i>Randmes unejanu</i>)	88
„Sõber, kui ehitad maja...” (E. Lillemets. <i>Olemise valge koer...</i>)	92
Moosese pale hiilgab (<i>Kassett 1992</i>)	96

Kaua tehtud kaunikene (<i>Mana</i> 1992)	100
Kreutzwald ja Kaplinski ehk <i>Hinge tagasitulek</i>	103
Öökuningannat otsimas (J. Malin. <i>Mitu ühte ja Padi südamel</i>)	107
Pipi ees, politseinikud järel (Kauksi Ülle. <i>Hanō vai luigō</i>)	114

II. LAVASTUSTEST

Masingu maailmade veerekesel (V. Kepp. <i>U. Masingu maastikud</i>)	121
Vabrikumeeste külavahelaulud (V. Tormis <i>Eesti meeste laulud</i>)	127
Inimesed põhjaöös (J. Kylätasku. <i>Runar ja Kyllikki</i>)	131
Klouni kõrval (I. Bergman. <i>Lärmab ja veiderdab</i>)	134
Lahtise käega (Draama 2007; R. Lundán. <i>Suurema kurbuseta</i>)	138
Kungla kassirada (V. Tormis. <i>Eesti naiste laulud</i>)	144
Stsenograafia mõte (J. Kylätasku. <i>Ahi</i>)	148
Unetuma ülemlaul (K. Saukas. <i>Under</i>)	152
Mees. Naine. Kiretus. Armastus. (M. Unt. <i>Tühirand</i>)	156
Linnateater teeb ja ei tee nalja (S. Mrožek. <i>Rätsep</i>)	160
Rudolf Reimani <i>Painaja</i> : ilmne stiil ja varjul sisu	162
Tragi farss (A. Tšehhov jt. <i>Pianoola</i>)	167
<i>Lascia ch'io pianga</i> (A. H. Tammsaare. <i>Tõde ja õigus. 4.</i>)	170
Lembit Ulfsak sõiduvees (A. Miller. <i>Müügimehe surm</i>)	176
Boreaalne boleero (E. Lönnrot jt. <i>Lemminkäinen</i>)	181
Eesti ballaadid (V. Tormis. <i>Eesti ballaadid</i>)	187

III. SELLEST JA TOLLEST

Õnne tähendus	193
Lugeja vaksineerimine	206
Palju häid raamatuid: kirjanduspreemia nominendid 2007	211
Loeb küll! Miks ei loe?	214
Regilaulu ürgsuse müüt: <i>mimesis</i> ja meetrum	218
Eesti teatrikeel – kas armastada või põlata?	222
Bio- ja metagraafiline saade laulule (V. Luik <i>Kogutud luuletused</i>)	229
Tont unkaagus: fantasmoloogiline essee (D. Vaarandi luule)	238
Enne ja nüüd	243
Väike viperus (J. Kross. „Väike Vipper”)	250
Mis on kõneteater? Mis on pragmapoeetika?	253
Vabana sündinud: EKSi kirjanduslik laupäev	261
Kirjanik on oma loomult pätt	264
Eesti Panga salaarmuke (Koidula autograaf sajakroonisel)	267
Elule lähemale – <i>sic!</i>	272
Säng eesti luules	279
Kõik on kõige peegeldus: Artur Alliksaar	282
Lüürilise mina kehastumine: Karl Muru 70	289
Mis on <i>Eesti Ekspress</i> ?	293
Ilukirjanduse idumise aeg (Poleemika H. Puhveliga)	297
Sigmund Freud, David Ernst Oppenheim. <i>Uned folklooris</i>	301
Bernard Kangro sonetipärg “Eikuskimaa, meta-maailm”	304
Bernard Kangro hiline lürooepika	310

IV. ISEDUSEST

Vaikusest sündiv loits: Luuletaja eneseintervjuu	317
Arne Merilai Trooja hobune: R.Veidemanni usutus autoriga	325
Täielik trama: Uus teatrimanifest	330
Tere, kallid tartlased! Üld-sotsiaaldemokraatia kuulutus	333
Tribüünile! Üleskutse humanitaarteadlastele	335
NIMEREGISTER	339